

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben félfévre . . . . . 3 korona.
 Egészévre . . . . . 12 korona.
 Vidéken: fél évre . . . . . 5 korona.
 Egészévre . . . . . 20 korona.

László József és Popovits Gyula
 laptulajdonosok.

Harsányi Sandor
 felelős szerkesztő.

Egyes szám ára 4 filler.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal: Csapó-
 utca 9 sz. Telefon: 275.
 Kéziratok nem adnak vissza.

A polgár és a művészet.

Debreczen, május 26.

Ujabban megint sok szó esik a magyar művészet soráról. Budapesti újságok után mi is közöltünk legutóbb cikkekkel, mely azzal foglalkozott, hogy bécsi czég elárasztja az országot „kézi festményekkel“, melyeknek se művészi értékük, se művészi becsük nincs, hanem a sokszorosító ipar olyan termékei, melyek azt az árt, amit értők a közönség fizet — nem érik meg.

A közönségnek tehát ügyelni kell, hogy fel ne üljön a bécsi reklámnak, mely potom árért valódi és eredeti olajfestményt ígér. A reklám alapja az, hogy bár, fájdalom, nagyon is alacsony fokon állunk a művészet mindennapi alkalmazásában, megvan az ősrégi tisztelet, hajlam és becsülés a szép és eredeti képek iránt. A közönségnek ez ösztönére számít az élelmes bécsi képgyáros — mert az — és vigézeivel elárasztja az országot.

Már a hazai termelés és ipar szempontjából is ajtót kell mutatni a bécsi árunak, de azért is, mert nincs semmi művészi benne és így a közönség egyszerűen kidobja pénzét az ablakon. Az ily fajta képnél egy

igazi művészi terméknek jól sikerült utánzása vagy sokszorosítása is többet ér.

Hogy a bécsi áru ide törekszik csak a magyar közönség művészeti képzésben való elmaradottságát és ebből folyó hiszékenységét mutatja. Bár újabb időben a kormány valóban sokat lendített a művészeti oktatás és ízlés emelése érdekében, még nagyon rikitóan elűtünk a külföldi polgárság művészi érzékétől és a művészet anyagi támogatásától. Ha ma az u. n. jobbnódu polgár lakásában széttekintünk, mindent inkább látunk, mint művészeti ízlést, mint p. o. egy valódi és szép festményt. Pedig külsőleg rettenetes módon civilizáltaknak látszunk. Hisz a legegyszerűbb, legkevésbé vagyonos polgár is angol mintájú butorokkal fészit. Ebben követi a divatot, melyet előtte a kereskedő reprezentál. Ha ez azt mondja: ez a divat, úgy arra a család minden tagja esküszik.

De egyebekben értéktelen, művészietlen, — drága pénzen vásárolt esecsebecsek rendszer nélkül ízléstelen össze-visszaságban. A falakat szintén jó pénzért, de művészet nélkül való képek fedik, amiből következtethetni lehet ugyan az

illető házastárs szellemi állapotára, de nem arra, hogy mily művészi iránynak, mily eszmei törekvéseknek hódolnak. Elszórnak nagy összeget oly dolgokra, mely mutat, mely rikit, — de a mely pénzért hazai művész igazi szép, ha mindjárt csak néhány alkotását lehetett volna megszerezni. De nem teszik, mert a mi polgárságunknak még ugynevezett műveltebb rétegeiből is hiányzik a művészi nevelés és ízlés. — Csak a civilizáció külső máza van meg.

Ez eléggé csodálatos, mert újságot mindenki olvas; figyelemmel kíséri a művészeti eseményeket. Amde hánynak jut eszébe Budapesten, p. o. megszemlélni a képtárlatokat, képkiállításokat? Egy vidéki sem mulasztaná el azonban a lóversenyt, az orfeumot, valamely trágár darab színházi előadását. Ebben állnánk a fővárosba felrándulók élvezete.

De idehaza sincs másképen. Koczkáztatni százakat kártyán — eszemiszomon; kidobni sok pénzt a divat gyorsan változó és muló szépségeihez kötött érdektelen semmiségekért, azt látjuk minden pillanatban. Azonban, hogy a tehetős ember száz—kétszáz koronaért venné meg egy magyar festő jóképét, vagy

A „Szabadság“ tárczája.

Biró előtt.

Írta: Erdély Jenő.

Halvány arezu barna lány ült a bírák előtt. Szemei becsettek voltak a hosszú vizsgálati fogság után, megtörtén, szomorú sorsába beletörődve várta az ítéletet. Tekintetéből kiveszve a dacz, büszkeség, mely a tárgyalás kezdetén egész lényén meglátszott. Nem érdekelte már a tanuk vallomása sem.

Mikor az egy ember, aki valóban tanuskodhatott volna ártatlansága mellett, aki egy szavával megmenthette volna a szégyentől s visszaadhatta volna becsületét, még ez is ellene vallott, lemondott minden reményről.

A tárgyaló terem ridegsége s az emberek érzéketlensége már nem hatott rá. A bíró előtt levő feszület nem erősítette meg benne a hitet, inkább kiölte belőle a bizalmat az istenség iránt. Kedélye, lelkülete egészen megfásult a sok keserű tapasztalat után.

A védő beszélt. Lélektani motívumokkal igyekezett a vádlott tettét eny-

hébb színben feltüntetni s minden jogászt fogást felhasznált, — hogy megmentse.

Igen, hogy megmentse, mert már az sem hiit ártatlanságában.

A régi emlékek homályos képekben vonultak fel előtte, mindegyik egy-egy fájó sebet szakított fel a megtört lány lelkében. Bűnös volt, megbűnhődött érte. De milyen más volt az a bűn s milyen lett a büntetése.

Régóta üldözte szerelmével Balla Margitot, a grófi család szép nevelőnőjét Giczy Gyula. Amerre járt, mindenütt a nyomában volt. Gyakran órákat töltött a kastély parkjában, várva egy pillanatra is a nevelőnőt.

Eleinte menekült a daliás férfi elől Margit. Félt tekintetétől, rettegte annak varázshatalmát, mert ismerte önmagát, tudta, hogy elbukik. A nyiló virágok közös sorsa, hogy letörjék azokat. Egyiket jogos tulajdonosa, a kertész, másikat tolvaj viszi el. Az eredmény ugyanaz, csak a mód és eszközök változnak.

Balla Margit nem tudott ellentállni üldözőjének. Bevárta egy napon a park sötétjében. Megismerkedett vele s azóta mind szorosabb s szorosabbra fűződött

köztük a viszony. Szerették egymást. — Legalább Margit úgy hitte, hogy a mit férfi mond, azt férfi állja. Azt hitte, aki szerelmet hazudik, ép oly hazug, mint a tolvaj, aki lopását tagadja le. Nem ismerte még a férfiakat.

Esős, hideg idő járt. A grófi család bement a városba valamelyik rokont látogatni s csak a nevelőnő maradt otthon. Hívták magukkal, de nem akart menni. Valakit várt.

Alkonyodott már, mikor Giczy felkereste a lányt. A grófnő szobájában találkoztak. Hosszu ideig voltak együtt. Hisz a szerelmeseknek mindig van mondanivalójuk annyi, de annyi. Giczy tekintete véletlenül egy nyitott fiókra tévedt. A grófnő ékszerdoboz volt. Félig tréfásan említette Margitnak:

— Milyen jó lenne evel megszökni nekünk. Senki sem jönne utánunk s boldogok lehetnénk távol, messze vidéken, ahol senki sem ismer bennünket.

Hevesen tiltakozott még a gondolat ellen is.

Időközben beesteledett. Margit a szomszédaszobába ment gyertyáért s addig magára hagyta Giczyt. Mire visszatért a világozással, az ékszerfiók üres volt.

más műtárgyat — erre nincs érzéke nincs szíve. A családi hajlékban nemcsak a hazafias frázisokat kellene ápolgatni, de a hazafias művészetet is, mert a magyarságnak ereje és fölénye csakis kulturájában állhat.

Az önálló vámterületet a művészet kérdésében már rég megteremthette volna a magyar közönség, ha művelt, izléssel bíró volna és ha kiadásai ama részét, melyet ma bécsi hamis árura fordít — a magyar művészet fellendítésére fordítaná. Akkor nem merészkednék a bécsi czég vigéczeit a magyar közönség nyakára küldeni, hanem lenne erős, izmos és nemzeti művészet, mert ezt tükröznék vissza minden polgárnak hajléka.

POLITIKAI HIREK.

A kiegyezési tárgyalások. Ma délelőtt 10 órakor — mint budapesti tudósítónk telegrafálja — a miniszterelnöki palotában a csütörtök este félbeszakított kiegyezési tárgyalások újra folytatódtak. A tanácskozáson Széll Kálmán és Körber miniszterelnökökön kívül, Lukács László és Böhm-Bavérk lovag pénzügyminiszterek, Láng Lajos és Call báró kereskedelemügyi miniszterek és Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter vettek részt.

Debreczen külföldi vendégei.

Készülés az angol gazdák fogadására.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, május 26.

Albion jeles gazdáinak vendéglátogatására immár megtette a fogadási előkészületeket Debreczen város tanácsa. Az állomásnál Király Gyula tanácsnok és Kerpely Kálmán gazdasági tanintézeti igazgató fogadják az érkezőket a meghívott angolul tudó vendégekkel s a helyi sajtó képviselőivel egyetemben.

Másra nem gyanakodhatott, mint Giczyre, aki egyedül volt a szobában. Annak elpirult arca egyébként is mindent elárult. Szólni még sem mert neki. Valami belső ösztön tartotta vissza attól, hogy felszólítsa a lopott tárgyak visszaszolgáltatására. Kiment egyidőre ismét a szobából. Alkalmat akart adni az ékszerek visszatételére.

Mire visszatért, minden helyén volt Ugy tett, mintha mit sem vett volna észre. Szóltanul váltak el egymástól.

Egész éjjel nyugtalanul telt el. Maga sem tudta mi baja. A lelkiismerete nyugodt volt, hisz mitse vétett. Valami ismeretlen sejtelen bántotta. Nem tudott aludni. Az egész éjjelt átvirasztotta.

Reggelre hívatta a grófnő. Rosszat sejtett s nem ment. Erre a grófnő maga jött szobájába.

— Hol volt ön tegnap este?

— A kastélyban.

— Melyik szobában és kivel?

Margit elpirult a kérdésre, zavartan tekintett maga körül s nem válaszolt.

Azonnal feleljen.

Alig hallhatóan sugta a választ: A grófnő szobájában Gicz Gyulával.

Többet nem kérdeztek tőle, hiszen oly világos volt minden. Egy gyürü

Együtt érkezik a 47 tagból álló díszes társasággal a kormány kirendeltségei is: György Endre gazdasági író, a magyar kormány angliai szaktudósítója, Szilassy Zoltán az Omge titkára, Góger Emil min. titkár és Ottlik Iván min. tanácsos.

A két napi vendégség részletes programját a fogadó-bizottság a következőkben állapította meg:

Első nap.

Május 29-én, csütörtökön reggel 5 órakor a vendégek érkezése. Bejövétel. Elszállásolás. 6 órakor villás reggeli a casinóban. Háromnegyed 7 órakor indulás a Pallagra. 7 órakor a ref. kollégium megszemlélése és rövid ima az oratóriumban, fél 8 órakor menetel a Pallagra. 8 órakor érkezés a Pallagra. Délelőtt 8—12 óráig a Pallag megtekintése. Délben 12 órától 2 óráig oszonna a gazdasági tanintézet telepén. Délután 2 órakor indulás a városba vissza. Délután fél 3 órakor érkezés az István gőzmalomba. 3 órakor indulás a dohánygyárba. Fél 5 órakor indulás a szőlőszövetkezet telepére. 5 órától 6 óráig a telep és berendezésének megtekintése. 6 órakor ebéd a vendégek tiszteletére. 8 óra után visszatérés a városba.

Második nap.

Május 30-án, pénteken reggel háromnegyed 7 órakor indulás külön vonaton a Hortobágyra. Fél 9 órakor érkezés a Hortobágyra. Fél 9 órától fél 10 óráig reggeli a hortobágyi kiserdőben. Háromnegyed 10 órakor indulás a Hortobágyon körutra. Fél 3 órakor visszatérés a hortobágyi esárdához. 3 órakor ebéd a vendégek tiszteletére. Háromnegyed 5 órakor indulás külön vonaton vissza. 6 óra 57 perczkor a vendégek elutazása Nyiregyháza felé.

Az angol gazdák tanulmányuti látogatása alkalmából külön meghívást a városi tanács nem küld senkinek, mindazonáltal szívesen látja a bizottság az érdeklődő gazdaközönséget. Király Gyula tanácsnok ezuton kéri az érdeklődőket: szíveskedjenek ebbeli elhatározásukat véle tudatni, hogy a külön vonatról és szük-

hiányzott a grófnő ékszerfiókjából, nem azt más, mint Balla Margit nem vihette el.

Igy került a vádlottak padjára. Kihallgatásakor semmit sem vallott. Hasztalan kérdezték, semmire sem felelt. Várta Gicz Gyula vallomását. Bizott benne, hogy ő menti.

Nem mentette meg. Egyáltalában nem akart tudni semmiről. Csak futólag ismerte Balla Margitot. Alig egy-kétszer találkoztak.

Végkép megtörte ez a lányt. Mindenre el volt készülve, csak erre nem. Forgott vele a világ. Vallani akart. Jelentkezett az elnöknel. Izgatottan tartott kezében egy levelet, melyben Kiss Anna, Gicz szeretője tudatja vele, hogy a lopott gyűrű nála van, Gicytől kapta.

Mikor szólásra hívták fel s kérdezték tud-e valamit mentségére felhozni, izgatott hangon a levelet fennlobogtatva bosszuvágygyal eltelve mondta:

— Bíró uraim . . .

Itt eleskult szava, ledőlt padjára s megszakgatott szavakban folytatta: . . . Nem . . . akarok . . . vallani, hisz még most is . . . szeretem!! S darabokra tépte a levelet.

séges élelmezésről a résztvevők költségén gondoskodhassék.

A fogadtatás tárgyában ma délután ismét értekezletre gyűl egybe a bizottság.

Gyilkos szénaboglya.

A gondatlanság áldozatai.

— Saját tudósítónktól. —

Nádudvar, május 25.

A szülői vigyázatlanságnak ismét halottja van. Az emberi gyarlóság áldozatainak sorát egy kis öt esztendőes fiúgyerek növelte, kit négy éves leánytestvérel együtt maga alá temetett vasárnap délelőtt édes apjuk Kovács Gábor udvarán egy régen dűlőfélben levő szénaboglya.

Ebédután, mint rendesen, játszodozni ment ezuttal is a két cseppesség a szénaboglya árnyékába. Egy darabig el is szórakoztak a maguk módja szerint vidáman, gondtalanul, de egyszerre elhalgatott a kacaj, a lárma. A szülők csak négy óra tájt kezdtek keresni az apróságokat s mikor sehol sem találtak rájuk, a felborult szénarakás vezette nyomra a kutatókat.

Palit, a fiúcskát holtan hozták ki a gyilkos boglya alól. Juliska a leány szerencsésen és csodásan megmenekült, bár az ijedségtől szinte nagybeteg.

A halottas ház udvarán csakhamar együtt volt az egész falu, rémülten tárgyalva a lesújtó szerencsétlenséget, melyet egy rosszul megtámasztott szénaboglya okozott. Kovács Gábornét a gyász lázbetegé tette. Neki akart menni a kútnak s ugy kellett erőszakkal bevonszolni a lakószobába. Átkozta az urát, a ki okozója a fekete napnak s a kiről azóta hallani sem akar megsebzett lelkülete.

A szerencsétlenség színhelyén tegnap volt az orvosrendőr vizsgálat s a törvényszéki boncolás, melyen Debreczenből Isoó János dr. törvényszéki orvos és a püspök-ladányi járásbíró kiküldöttje vettek részt. A vizsgálat eredménye egyelőre titok, de minden valószínűség szerint felelősségre vonja a törvény szigora a gondatlan szülőket. Ma temetik a kis halottat, kinek végzetes szerencsétlensége városszerte izgatottságot és részvétet keltett.

Érdekes, hogy Nádudvaron rövid időn belül ez a második ilyenfajta katasztrófa. Alig két hónappal ezelőtt teljesen hasonló körülmények között egy viruló szépségű 18 éves leány lett áldozata egy ledőlt szalmakazalnak.

Leányrablás — lövöldözéssel.

Egy debreczeni könyvelő merénylete.

Saját tudósítónktól.

Budapest, május 26.

Rejtélyes eset történt ma éjszaka a Városligetben. Ismeretlenül maradt egyének elraboltak egy nőt, a ki egy színészbarátja társaságában ült a padon s mikor a rendőrök üldözőbe vették a leányrablót, az egyik rendőrt vállon lőtték. A rendőr súlyosan megsebesült s a Rókus-kórház sebészeti osztályán fekszik, a hová a mentők beszállították.

Az elrabolt nő délig nem jelentkezett a rendőrségen, a ki pedig a rendőrt meglőtte, az azzal védekezik, hogy nincs része a leányrablásban.

Tudósítónk a misztikus esetről a következőket jelenti:

Ma éjjel fél két óra tájban a Városligetnek a Hermína-ut felé eső részén sétált Hollósi Hermann Odön színész egy

1902. május 27.

nőismerősével. Utóbb leültek egy padra. Hirtelen eléjük került hat-nyolcz ember, megrohanták a leányt 's minden ellenkezése daczára magukkal ragadták. Hollósi, a ki védelmére sietett, ütlegekkel elnémították.

Hollósi minden erejét összeszedve, segítségért kiáltott.

Segélykiáltásaira néhány rendőr oda sietett hozzá és miután megtudták a történeteket, kutatni kezdték a rablókat. Atvizsgálták a bokrokat, de nem találtak senkit.

Nagy Vincze rendőr épen vissza akart térni Hollósihoz, a kit a pad mellett hagyott, a mint az uton két menekülő alakot vett észre.

Menten utánuk vetette magát. A két ember, mikor meglátta, hogy a rendőr üldözi őket, szétvált egymástól. Nagy Vincze szüntelenül követte tovább is az egyiket. Ez hirtelen megállt, visszafordult és revolveréből háromszor rálőtt a rendőrré.

A merénylő Farkas Sándor debreczeni születésű, huszonkét éves fiatal ember. A Sas-utczában a Munk cézgnél van alkalmazva.

A harmadik lövés a rendőrt a vállán érte és súlyosan megsebesítette. Társai kiszólitották hozzá a mentőket, a kik bekötötték sebeit és beszállították a Rókus kórházba.

A merénylő fiatal embert pedig bevitték a főkapitányságra. Az ügyeletes tisztviselő rögtön kihallgatta.

Farkas Sándor úgy adta elő a történeteket, hogy ő, miután a Rottenbiller-utczában lakik s esténként a Városligeten keresztül megy haza, állandóan revolverrel jár.

Ma éjjel barátjával, dr. Wolf Lipót ügyvéddel sétált a lakása irányában, a Városligetben. Gyanútlanul ment. Hirtelen zajt hallott mögötte. Visszafordult. Láta, hogy valaki üldözi. A sötétségben azt hitte, hogy egy részeg katona garázdálkodik. Megijedt s mert attól tartott, hogy a katona kárt tesz benne, rálőtt üldözőjére. A lövés után maga jelentkezett a rendőröknel, a kik letartóztatták.

A rendőr ezzel szemben azt adja elő, hogy csak akkor rántott kardot, a mikor támadója már egyszer kilötte revolverét.

A főkapitányság Farkast, miután személyazonosságát igazolta, elbocsátotta.

UJDONSÁGOK.

A bolygó milliók.

A megfelelően nagykölesön elszámolás.

Az a francia rémregény, a melynek czime: „A bolygó milliók” és a melyet e sorok írója még kis gymnazista korában olvasott, de még most is borsózik a háta, ha egyes, rémesebb részleteire visszagondol, jut most az eszünkbe, a midőn a város milliós kölesonéről kell ismét — tudja isten hányadszor — hirdással lennünk. Azt hittük ugyanis a legutóbbi közgyűlés után, hogy ennek az ügynek az aktái végképen le vannak zárva, hogy végre minden oldalon bőlesen be fogják látni, hogy ezzel az ügygel a kedélyeket tovább is izgatni teljesen fölösleges; hogy az üres vádaskodásnak, a konkrét adatok hiányában, egyszerűsmindekkorra végét vetik, azok akik-

nek oly gyönyörűségük volt a pusztán „föltevéseken alapuló” vádaskodásban.

Dehát nem így történt. A milliós elszámolást, a mely különböző torturákon ment keresztül és a melyet a törvényhatósági-bizottság többsége elfogadott, a függetlenségi-pártnak egy csekély töredéke megfélebbezte a belügyminiszterhez. E tény fölött érdemleges kritikát gyakorolni, ezuttal nem akarunk. A „bolygó milliók”-nak ez egy újabb, szövevényes fejezete, amely eléggé hatásosan idegizgató és kétségtelenül magán viseli a fantázia szülte mese, vagy regény jellegét, a mennyiben a föllebbezés tartalma csak úgy hemzseg a — valószínűtlenségektől. Ugy áll ugyanis a dolog, hogy a föllebbezés mód fölött vádol. Megvádolja a tanácsot, a főispánt, a felügyelő-bizottságot; sőt magát a törvényhatósági-bizottságot is; tapogatózik, a sorok között olvastat, de konkrét vádat, egy szikrányit sem hangsúlyoz, — pedig akarna és meglátszik minden során, hogy mennyire erőltetett ebben az irányban. Szóval: a már ismert kifogások felsorolása után, odakonkludál a felebbezés, hogy törvényellenes dolog volt a tanácsnak a felmentvényt megadni és kéri a minisztert, hogy egyik szakközege által — miniszteri számtiszttel — vizsgáltsa át újból a milliós kölesön elszámolását.

Eltelkintve attól, hogy ennek a felebbezésnek az értelmi szerzője: Márton Imre, a felügyelő-bizottság tagja, aki annak idején jóváhagyta a számadásokat, rendben találta az adatokat, igazán abszurdum a felebbezés. Ennél erősebb kifejezést nem akarunk használni, viszont gyöngébbet nem használhatunk. Hiszen természetes, hogy a miniszter átvizsgálhatja a felterjesztett számadásokat. Erre nem kell felebbezés. Hogy ide jön-e vizsgálni valamelyik tizedrangú miniszteri tisztviselő, aki — mellesleg mondva — első rangú expenznótát nyújtana ezért be a házipénztár terhére, vagy pedig ott fent vizsgálják át a számadásokat, az tökéletesen mindegy. Mert sem ott, sem itt, rendellenességre, hűtlen kezelés nyomára nem akadhat. Mi tehát a czélja a föllebbezésnek? Mi lehetne egyéb, mint kötekedés, semmi más.

Ha nem bizik meg Márton Imre a felügyelő-bizottságban, nem bizik — önmagában, számoltassa át az adatokat ama harminczhat társával — mert 37-en vannak — akik a felebbezést aláírták. Ott vannak az iratok, módjukban áll mindenről személyesen meggyőződni, miért nem teszik?

De — mint fönebb is jeleztük — nem szándékunk ezuttal a tény fölött érdemleges kritikát gyakorolni. Ezuttal csak — hirszolgálati szempontból — annak a regisztrálására szoritkozunk, hogy 37 függetlenségi várossatya megfélebbezte a milliós elszámolást és e sorok írójának ismételen eszébe jut, a „bolygó milliók”-ról szóló francia rémregény, a mely szövevényes meséjével csaknem megközelíti Debreczen város milliós kölesonének többszörösen felfújt, mesterkélten nagyított történetét.

Egy figyelemreméltó dolgot azonban nem hallgathatunk el s ez nagyon jellemzi a föllebbezést. Abban a nagy táboában ugyanis, mindössze 87 várossatya akadt, akik apelláltak s ezek közül is hiányzik Kiss Albert, Bakonyi Samu, Kovács József, Benedek János, Freund Jenő és még többen, akik csakugyan vezető emberei a pártnak.

Ez a körülmény — addig is, míg rehabilitálva lesz — valóban elégtételül szolgálhat a tanácsnak.

A pallagi vasut.

Ertekezlet Puky Gyula főispánál.

A pallagi gazdasági tanintézethez vezető vasut kiépítése ügyében a legutóbbi helyszini szemle kifolyásaképp szaktanácskozás volt vasárnap délelőtt 11 órakor Puky Gyula főispán lakásán. Jelen voltak az értekezleten a szemlén résztvevő bizottsági tagok közül: Simonffy Imre kir. tanácsos, polgármester, Kerpely Kálmán, a gazdasági tanintézet igazgatója, Tolnay Kornél üzletvezető, Eckstein Márk máv. főmérnök, Komlóssy Arthur főjegyző, Vecsey Imre tanácsnok és Aczél Géza főmérnök.

Vecsey Imre tb. főjegyző tanácsnok ismertette, mint előadó a vasut ügyét s a mozgalom történetét. Főlemlíté előterjesztésében, hogy Darányi miniszter mikor kitelepitette a gazdasági tanintézetet a Pallagra az iskola-épületet 50 ezer koronáért ajánlotta fel a városnak, ezt az összeget pedig a szükségelt vasuti vonal kiépítésére szánta. A város évi 8000 koronát szavazott meg s a környék birtokossága 70 kocsirakomány szállítását biztosította, a mi vagononként 50 korona lévén, szintén tekintélyes összeg. A helyi vasut igazgatósága azonban csak úgy volt hajlandó a vasutat a nagyerdőn át a tanintézetig kiépíteni, ha a miniszter még 5000 korona évi segélyt biztosít.

Ez a kísérlet azonban nem sikerült s itt akadt meg a mozgalom. A szakértekezlet a helyszini szemle alkalmával fölmerült tervet fogadta el s a pallagi vasutat a jósai órház katonai kiterőjétől kívánja létesíteni. E határozat alapján átírnak Debreczen város tanácsához: tegyen ily irányban fölterjesztést a földmivélsügyi kormányhoz s kérje beleegyezését e legújabb tervhez az ötvenezer koronás hozzájárulással kapcsolatban.

A pallagi vasut ügyének ez a legújabb momentuma s valóban kívánatos, hogy végre valahára megvalósuljon a tegnapi értekezlet határozata, nehogy újabb halasztást szenvedjen a közérdekű szükséglet kielégítése.

Siketnéma-iskolát Debreczennek.

A d a k o z z u n k !

Azok számára, a kiket megfosztott a sors halló és beszélő szerveik gyönyörűreitől — iskolát akar létesíteni Debreczenben is a kegyes jótékonyosság. Oláh Károly városi szenátor buzgósága 450 koronát gyűjtött már egybe és Puky Gyula főispán elnökletével jövő hó közepén értekezik egy nagybizottság a siketnéma iskola czéljainak szánt monstre hangverseny rendezésének ügyében. Hajdúvármegyének és Debreczen városának együttesen hetvennyolcz tanköteles

siketnémája van, a kik ha a szép és nemes terv sikerül, már ez év szeptemberében iskolát nyerve, oktatásban, neveltetésben részesülhetnek.

A dieséretes törekvés sikere érdekében emelünk szót mi is. Mozduljon meg Debreczen társadalma, járjanak elől jó példával jótékony hölgyeink és adjunk, adakozzunk a siketnémák iskolájának megteremtésére. Ha a végzet szűkkeblűsége megfosztotta őket attól, hogy szóba öntsék, a mit lelkük érez; ha nem adott meg nekik a hanghullámok megértésének és feltogásának kineket erő tulajdona — adjuk meg a szenvedő szíveknek azt, a mi tőlünk telhetik: építsünk házat szellemük fejlesztésére, tudvágyuk kielégítésére.

Adakozzunk! Lapunk készséggel közvetíti a siketnéma iskola czéljaira szánt adományokat, melyek vagy hozzánk vagy Oláh Károly városi tanácsoshoz küldendők. Megkezdjük az adakozást ime mi, kérve közönségünk szives hozzájárulását.

Szabadság szerkesztősége 10 korona.

Szabadság kiadóhivatala 10 „

Összesen: 20 korona.

Felfüggesztett rendőrfelügyelő.

Mihályi István fegyelmije.

Megírták a lapok a minap, hogy Mihályi István rendőrfelügyelő ellen Simonffy Imre kir. tan. polgármester, fegyelmi vizsgálatot rendelt el. A fegyelmi vizsgálat elrendelésére egy névtelen, helyesebben „Gombos” álnévvel ellátott feljelentés adott okot, a mely feljelentés Puky Gyula főispánhoz érkezett postán. Puky Gyula az anonyim levelet átadta a polgármesternek s az, mivel a legsúlyosabb vádak voltak benne felsorolva, elrendelte a fegyelmet megelőző vizsgálatot Mihályi István rendőrfelügyelő ellen.

A vizsgálat először is arra terjeszkedett ki, hogy az álnevű feljelentőt kikutassák, a mi nem ütközött nagy nehézségekbe, mert mihelyt az illető megtudta, hogy a vizsgálat folyamatba tetetett, nyomban jelentkezett Simonffy Imre polgármesternél és előszóval is ismételte a feljelentésben foglalt vádakot. Az illető — kinek neve a vizsgálat érdekében még titok — egy elbocsátott közrendőr Első sorban azzal vádolta Mihályit, hogy a felvételre jelentkező rendőröket megsarcolja és a szerint, a mint többet, vagy kevesebbet kap tőlük, ajánlja őket felvételre. Igen súlyos vád az is, hogy Mihályi egy Sóvágó G. nevű gyalogos rendőr félhavi fizetését hamis nyugtával fölvette és a pénzt saját czéljaira fordította. Ez a dolog úgy esett meg, hogy Sóvágót, a 99-es számú rendőrt 1900 július 15-én elbocsátották a szolgálatból. Július 16-án már Hajdu-Böszörményben volt Sóvágó, az elbocsátott rendőr, de Mihályi felügyelő a következő hónap, tehát aug. elsején, mindazonáltal fölvette a Sóvágó félhavi fizetését és a nyugtán a Sóvágó aláírását meghamisította.

A Mihályi ellen megindított vizsgálat alatt e vádak nagyrészt beigazolást nyertek, mi miatt Puky Gyula főispán a mai nappal Mihályi István rendőrfelügyelőt felfüggesztette állásától.

A felfüggesztést elrendelő végzést ma délelőtt közbesítik Mihályi rendőrfelügyelőnek, aki a fegyelmi vizsgálat be-

fejezéseig, most már fizetésének csak egyharmad részét kapja. Ha pedig a súlyos vádak alul nem tisztázhatják magát, véglegesen elmozdítják állásától és a menyenyiben a vizsgálat anyaga a büntető törvénybe ütköző eseményt is feltüntetne, a vizsgálat iratait hivatalból átteszik a debreczeni kir. ügyészséghez.

* Személyi hír. Puky Gyula főispán tegnap Budapestre utazott, hol két napot fog tölteni.

* Darányi miniszter részvéte. Tegnap számunkban részletesen beszámolván a békésháti egyházmegye esperese, Szabó János végtisztességéről, megemlékeztünk arról is, hogy Puky Gyula főispánt Darányi miniszter a temetésen való képviselével táviratilag megbizta. A miniszter megkeresését itt közöljük:

Puky Gyula, Hajdúvármegye és Debreczen sz. kir. város főispánja Debreczen.

Felkérem méltóságodat, hogy tekintettel Szabó János esperesnek a telepítési ügy terén szerzett bokros érdemeire, engem az utolsó tisztességen képviselni és ezen körülményt a családdal is tudatni sziveskedjék. A családhoz különben részvétáviratot is intéztem. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter.

Ugyanitt említjük meg, hogy a temetés után értekezletre gyűltek egybe az egyházmegye lelkészei és Garzó Gyula gyomai lelkészt bizták meg a helyettes esperesi tisztséggel az őszi közgyűlésig. A kollegium kistermében volt az értekezlet Hajnal István dr. egyházi főgondnok elnökletével. Az egyházmegye jövő hó folyamán Hódmezővásárhelyen rendkívüli közgyűlést tart, melyen Szabó János esperes felett Futó Zoltán szentesi pap, egyházmegyei főjegyző — Ráday Gedeon gróf volt főgondnok felett pedig Fekete Gyula nagyikindai lelkész mondanak emlékbeszédet, képviselve volt a temetésen a megboldogult szülővárosa Szeghalom is hat tagu küldöttséggel Téry József lelkész vezetésével.

* A közigazgatási tanfolyam évről évről. Tegnap értek véget a közigazgatási tanfolyam előadásai és június 15-én veszik kezdetüket a párbeszédés vizsgák. Az évről évről tartanak s július elsején kezdődnek az írásbeli és szóbeli képesítők, melyek 93 növendék sorsa felett döntenek.

* Százezer koronás váltóhamisítás. A fővárosban szenzációs váltóhamisítás történt: egy már öszülni kezdő ügyvédjelölt, a ki ötvenéves kora dacára még mindig nem tette le az ügyvédi vizsgálatot, körülbelül százezer koronányi váltóhamisítása után megszökött a fővárosból. Jahr Miksának hívják s tegnapig dr. Schneger Károly ügyvéd irodájában dolgozott a Szív-uteza 18 szám alatt. Jahr valószínű típusa volt az ősjogásznak, a ki irodai munkáján kívül házladással és pénzközvetítéssel is foglalkozott. Főnöke bizalmát teljes mértékben bírta, úgy annyira, hogy még privátvagyonának kezelését is reá bízta. Szenvedélyes lóversenylátogató és mako játékos volt, de nem igen

játszott valami nagy szerencsével; ismerősei azt beszéltek, hogy azért nem jutott mindaddig az ügyvédi diplomához, mert mindig elveszítette a vizsga díját. A följelentést főnöke: dr. Schneger Károly tette ellene a rendőrségen, mely most lázasan keresi. Jahr nős ember volt.

* A közadó reformja. Faust pénzügyigazgatót leiratban értesítette tegnap a pénzügyminiszter, hogy a közadó kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. törvény-cikket reformálni akarja. Evégből felszólította a pénzügyigazgatót, hogy július hó végéig a reformálásra vonatkozó véleményét terjessze fel. A törvény ugyanis a mai korszellemnek nem megfelelő, azt oly alapra kell fektetni, mely mai közgazdasági viszonyainknak és adózási rendszerünknek megfelel. A pénzügyigazgatónak több általános kérdésen kívül véleményt kell adni a törvény részletes revíziójára nézve is. Feltüntetni válaszában a törvény végrehajtása körében észlelt hiányokat és nyilatkozni fog arra nézve, hogy mely intézkedések nem felelnek meg a gyakorlati élet követelményeinek s ezek miképen módosítandók, vagy egészíthetők ki? A vélemény kiterjed a könyvelésre, nyilvántartásra, adóbefizetésre és annak behajtására. A felbírítási eljárásról adandó vélemény szükségessége eszik, mert ez a pénzügyi közigazgatásnak ugyancsak tervezett revízióját érinti. Ugyancsak nem terjed ki a véleményadás a kivétési eljárásra, melyet maga a miniszterium dolgoz ki az általános adóreform munkálatainak keretében.

* Öt világréz diákjai Debreczenben. Minél többször van alkalmunk megemlékezni a világ egyetemi ifjainak Debreczenbe jöveteléről, annál nagyobb vágyakozással gondolunk a szeptemberi napokra s annál kevésbé tetszik nagyhangú frázisnak a fenti czím. Mert ma már bevégezt dolog, hogy a diákok világgongresszusának tagjai valamennyien lerándulnak városunkba és ez utjukon nem kisebb férfiu lesz kísérőjük, mint maga Wlassics miniszter. Ludvigh Rezső, a Corda Fratres nemzetközi diákszövetség elnöke tegnap levelet intézett Fráter Ernőhöz, a debreczeni jogászvilág elnökéhez, hogy tegye meg az intézkedéseket az érdekes vendégek fogadtatására. Ez a kívánság már a napokban hivatalos felhívás alakjában is megjelenik, amikor bővebben lesz alkalmunk hírülhozni a debreczeni utnak arányait és mozzanatait.

* Csendőrség a külterületeken. Vasárnaptól, június hó elsejétől kezdve a csendőrség veszi át a kerületek feletti felügyeletet. Régi, sokat hangoztatott és indokolt kívánsága volt Debreczen közönségének, hogy a csendőrség vegye kezébe a külterületek igazgatását. Reméljük, hogy a külsőségek mai szomorú közrendészeti viszonyai tetemesen megjavulnak a csendőrök tegemeje alatt s nem kell unos-untalan megemlékeznünk a külső városrészek lakóinak mizériáiról. A csendőrök nagyban készülődnek a külterületek átvételére, sőt, amint hírlik, a helybeli szárnyparancsnokság felemeli a legénység számát is. A külterületek lakosai örülnek az újításnak s — a mi különben nagy ritkaság — bizalommal várják a csendőröket.

* Városi közgyűlés. Debreczen város törvényhatósági bizottsága majus hónapról elhalasztott közgyűlést június hó 25

és következő napjain tartja meg. A közgyűlésen több fontos érdekű tárgy kerül megvitatás alá.

* **A Révész-utca bajai.** Ha valaki talán nem ismerné az új utca-neveket, megmondjuk, hogy a *Révész-utczát* ez előtt *Karcsu-köznek* hívták. Ez a régi név igen plasztikusan fődte az utca igazi jellegét, mert ezen a kétszáz méter hosszúságban háromszor kanyargó kis zugon igazi művészettel tud átjutni két kocsis egymás mellett. Epen ezért igen helyesen intézkedett a város nehánv évvel ezelőtt, a mikor lakattal fölnyitható ezölöpöket vezetett az utca mindkét nyílásához. Ilymódon az utca nem volt a közforgalom helye, csak az otllakókhoz közlekedhettek a járművek. Most ez utca építik az új esendörkaszárnyát és sorra járnak az anyagot szállító szezerek. A szűk utczán a kocsik hozzáurlódnak a jobboldali házakhoz s azoknak vakolatát nemesak leverik, de a falak beontásával is fenyegetnek. Az otllakók panszára mielőbbi intézkedést kérünk e nyomoruság megszüntetésére.

* **Elhunyt honvédszázados.** Lapunk tegnapi számában megemlékeztünk már *Tahy Géza* honvédszázados hirtelen elhunytáról. Az élete legszebb idejében levő férfiut belső elvérzés juttatta kora sirba. Haláláról gyászoló hozzátartozói a következő gyászjelentést adták ki:

„Mély fájdalomtól megtört szívvvel tudatjuk a felejthetetlen jó férjnek, apának, fiúnak, testvérnek, sógornak és rokonnak *tahvári tarkóei Tahy Géza* magy. kir. honvéd százados törzstiszt jelöltnek f. hó 25-én d. u. 4 órakor életének 48-ik, boldog házasságának 21-ik évében, rövid szenvedés után történt gyászszos elhunytát. Kedves halottunk hült tetemei f. hó 27-én d. u. 4 órakor fognak az ág. evang. egyház szertartása szerint a Kossuth-utca 39. sz. háznál tartandó gyászima után a Szent-Anna temetőben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztesség-tételre rokonainkat és az elhunytak bajtársait szomorodott szívvvel meghívjuk.”

* **A százéves kővényfa.** A reformátusok legrégebbi temetkezési helye Debreczenban a Dobozy temető előtt emelkedő nagy domb volt. Ide temették őseink jeles embereinket, az úgy nevezett nagy halottakat. *Méliusz Juhász Péterről*, Debreczen első kálvinista püspökéről híven feljegyezte a krónika, hogy ezen nagy domb tetejére femették siránkozó hívei s nagy követ lengirítettek sirhalma fölé. Ez a nagy koporsó alaku kő ma is látható a domb közepén a hamokba sülyedve. Ettől nehánv lépésnyire a *Comáromi Csipkés György* jeles prédikátor sírköve látható, mely arról volt uvezeletes, hogy a fejfa helyén egy kővényfa diszlett, melyre a Dobozy temető öreg esőse, a 90 év körüli aggastyán *Sándor János* azt, mondja, hogy már gyermek korában is ilyen vén fának ősmerte. Ez a vén kővényfa száz éves kora daczára évről-évre kizöldelt, sőt virágzott is, de már gyümölcsöt nem hozott. A folyó év márczius havában lelketlen gazemberek megirigyelték a nagysirhalom egyetlen élő diszét s vandál kezekkel tövéből kivesavarták a százados emlékkő koronáját az öreg kis kővényfát. De meglakolnak esunya tettükért, mert a közelben állomásozó rendőr fülön csipett a három merénylő közül kettőt és feljelentette

őket a bűnügyi osztálynál, hol bizonyára elfogják venni méltó büntetésüket. Az ilyen kegyeletet tipró, sírfosztogató latrokat igazán vaskezü szigorussággal kellene megbüntetni, mert sokkal erősebb beszámítás alá kerül az ilyen tett, mint azon szegény szüle ténye, ki talán óhező és fázó gyermeke részére kenyert vagy fát lop, mint tolvajt nagyobb büntetéssel sújtja a törvény — mint ezeket a sirrablókat. — Ez a százados kővényfa szomorú kimulásának története.

* **Kiskatonák pályázata.** A jelekből következtetve a magyar ifjuság nemigen rajong a katonai pályáért. A város által a *Ludovika Akadémiába* való felvételle hirdett pályázat alig számbavető eredményvel járt, amennyiben eddigelé csak két pályázó jelentkezett reá. A két pályázó *Szinay István* és *Kaffka Károly*. A honvédhadapród iskolába eddigelé egyetlen pályázó, *Szikszay István* jelentkezett.

* **Gzigányok támadása az országuton.**

Alig van hét, hogy kóbor cigányok garázdálkodásáról ne kellene beszámolnunk. Ezek a vándorló naplopók valóságos rémei Debreczen környékének. Meglepik a falvakat, mint a fekete hollóserég. Lopnak, rabolnak, a hol tehetik s ha ellenállásra találnak, a gyilkolástól sem riadnak vissza. Tegnap a esendőrség három szekéren tizenkét ilyen kóborló cigányt kísért be Debreczenbe. *Mikepéres* alatt ütöttek tábor s onnan intézték támadásaikat. A veszedelmes utonállók egy eddig ismeretlen embert az országuton megtámadtak, véresre verték s oly súlyosan megsebesítették, hogy alig marad életben. A javithatlau gonosztevőket a esendőrség bekisérte a kir. ügyészséghez, a három szekér meg a rendőrség udvarán maradt őrizet alatt. — Az elfogott cigányok a *Lakatos* és *Rostás* familiából valók.

TANÜGY.

Érettségi a kereskedelmi tanintézetben. A debreczeni Kereskedő Társulat felső kereskedelmi iskolájában egy hét óta folynak az írásbeli érettségi vizsgálatok. Az évvégi osztályvizsgák elég szép eredménnyel végződtek. Az érettségi vizsgálatok még ma és holnap tartanak, a szóbeli vizsgák pedig június első felében kezdődnek. E vizsgálatokon a vallás- és közoktatásügyi minisztert *Klupáthy Jenő*, a kereskedelemügyi kormányt *Szabó Kálmán* iparkamarai elnök fogja képviselni.

Új érettségi biztos. A tiszántuli ev. ref. egyházkerület a mult hó folyamán a *kisujzállási főgimnáziumhoz* néhai *Szabó Jánost*, az oly tragikus véget érti békés-bánati esperest nevezte ki érettség biztosul. Az elhunyt esperes helyett censuror *Eröss Lajos*, debreczeni theologiai dékánt nevezte ki az egyházkerület.

EGYLETI-ÉLET.

Iparos ifjak közgyűlése. Az iparos ifjak önképző-egyesülete vasárnap délután öt órakor tartotta meg évi rendes közgyűlését melyen *Tóth Kálmán* elnökölt. A zárszámadások és évi jelentések tudomásul vétele után az elnökség felmentésének megadása következett. Majd *Toth K.* elnök indítványozta, hogy több apróbb alapítvány

összevonásával a *Fumagalli*-féle utazási ösztöndíj egészítessék ki oly összeggő, melynek kamataiból minden évben mehessen egy-egy tag hosszabb tanulmány-utrá. Az indítványt elfogadta a gyűlés. Majd *Dávidházy Kálmán* javaslatára került a sor. *Dávidházy* indítványozta, hogy a már megalakult és megalakulandó szakegyletek összes tagjai lépjenek be az önképző-egyesületbe, mely ez esetben mintegy 2000 iparost reprezentálva, nagyobb hatályu működési térhez jutna. Az indítványt egyhangu lelkesedéssel tette magáévá a gyűlés, mely egyuttal megbizta az elnökséget, hogy e javaslat alapján részletes tervezetet dolgozzon ki s közölje azt az összes szakosztályokkal és egyletekkel. Majd a tisztujítás következett. Elnök lett egyhangulag *Tóth Kálmán*, alelnökök lettek *Dávidházy Kálmán* és *Blaskovich Mihály*. Dalárda elnök: *Govrik Miklós*. I.-ső titkár: dr. *Kőrössy Kálmán*. II.-od titkár: *Madarász Gyula*. Jegyző: *Kaliczky Ernő*. Tiszt, háznagy: *Zavilla Gyula*. Háznagy: *Vojta Géza*. Pénztárnok: *Bakos Kálmán*. Könyvtárnokok: *Kiss J. Ferencz*, — és *Kulifay Gyula*. Zászlótartók: *Vértessy Sándor* és *Basiszta Albert*. Számvizsgálók: *Szántó Győző*, — *Jobbágy Imre*. A választmány 10 disztaggal 24 rendes és 8 póttaggal alakult meg.

MULATSÁG.

A jogászok majálisa. A jogászoknak kétszer elhalasztott majálisa holnap lesz a nagyerdei Dobos vigadóban. A pavilon nagy terme bizonyára színültig meg fog telni deli lányokkal s mulatni, táncolni vágyó ifjakkal. A harmincztagu rendező-bizottság — maga is kész siker bizonyítéka — lázasan használja fel az utolsó napokat, hogy emlékezetes majálist rendezzen. Május gyönyörűen, helyzethez illően viselkedik, a város szépeinek toalettjei készülnek, szóval mi sem áll a siker útjában. A majáliston *Rácz Károly* fogja szolgáltatni a zenét.

Juniális az Abelesz-intézetben. Az *Abelesz*-féle polgári leányiskola növendékei vasárnap, június elsején, tavaszi mulatságot rendeznek a Dobos vigadóban. A juniálisra, mely valószínűleg szép sikerrel fog járni, már kibocsátották a rózsaszínű, kedves szövegű meghívókat. A tánc este 6 órakor kezdődik. S hogy meddig tart?

SZÍNHÁZ és MŰVÉSZET.

— **(Debreczeni szerző operája.)** Dr. *Szell Kálmán*, a debreczeni orvosi-kar egyik letehetségesebb tagja operát irt. A fiatal orvosnak kitünő zenei képzettsége van s több ízben feltűnt már apróbb kompozícióival. Hosszabb és gondosabb munkájának eredménye a szóbanforgó dalmű, melyet szerzője előadatás végett legközelebb benyújt a m. kir. Operaházhoz. Az operát tegnap délután mutatta be a zeneértők és a lapok szerkesztői előtt *Szell* doktor. A dalmű magas nivóju szerzemény, melynek kvalitásairól közelebb részletes tudósítást hozunk.

— **(Hangverseny.)** A hajdu-böszörményi ev. ref. polgári leányiskola növendékei f. évi május hó 31-én a gymnasium tornacsarnokban táncmulatsággal egybekötött iskolai ünnepélyt rendeznek. Műsor: 1., Népdalok. Eneklük a polg. leányiskola növendékei. — 2., *Tóth Kálmán*

mán „A lengyel anya.” Szavalja: Nagy Karola III. p. o. n. — 3., Szentjóni Szabó László: „Az együgyű paraszt.” Szavalja: Somossy Anna I. p. o. n. — 4., „Cserebogár” magyar ábránd Mihálytól, zongorán előadja Moesz Iza k. a. — 5. Gyulai Pál. „Pókainé.” Szavalja Szily Mariska II. p. o. n. — 6., Népdalok. Eneklük a polg. leányiskola növendékei. — 7., Felolvasás: tartja Bokross Elek ur. — 8., Petőfi Sándor. „Haza.” Szavalja: Pápay Jolán III. p. o. n. — 9., Wágner; „Fliegende Holländer.” opera zongorán előadja: Tarnóczy Jolán k. a. — 10., Inczedy László: „A nővér.” Szavalja: Frank Vilma IV. p. o. n. — 11., „Hunyady induló.” Erkel Ferencztől. Eneklük a polgári leányiskola növendékei. — Belépti-díj: személyenként 1 korona. Deákjegy 50 fillér. A tiszta jövedelmet felerészben a szegénytanulók könyvtárára, felerészben felszerelésekre fordítják. Kezdeté este 7 órakor. Számzatlan helyek lesznek. Jegyek előre válthatók Bernáth Miklós gyógyszerterében és oste a pénztárnál.

— (Leltározás a színházban.) Debreczen város színházában nagyban folynak a leltározások. Komjáthy János volt színgazgató most számol át a kezelése alatt volt s a város tulajdonát képező színházi tárgyakkal. A leltározást Oláh Károly tanácsnok, színházi felügyelő teljesíti. Eddigél a könyvtárt és ruhatárt vették át s még a diszlettár van hátra. A leltározó-bizottság mindent a legszebb rendben talált. Mihelyt készen lesznek a leltározással, az összes tárgyakat átadják Makó Lajos színgazgatónak.

TÁVIRATOK.

Osztrák arczátlanság.

Budapest, május 26. (Saját tudósítónktól.) Az osztrák delegáció Budapesten ma kezdte plenumban tárgyalni a külügyi költségvetést. Tizenhét feliratkozott szónok közül tizen beszéltek. A német nemzeti pártiak hevesen támadták Magyarországot, mert ez nem akar engedni a kiegyezés és vámtarifa kérdésében. Doberning klagenfurti német nemzeti képviselő pártja tapsai mellett kijelentette, az osztrákok nem lesznek többé birkák, hogy a magyarok tovább is nyirhassák róluk a gyapjút. Inkább különválnak és Németországgal igyekeznek megalkudni. Az ifju csehek szónokai a hármas szövetség ellen beszéltek.

Merénylet az olasz királyi pár ellen.

Nápoly, május 26. A király és a királyné, a kik a palermói mezőgazdasági kiállítás megnyitására utaznak, tegnap este 7 órakor ideértek. Mialatt a vonat az arzenál előtt állott, egy ember két követ dobott a vonatra. A tettest rögtön letartóztatták. Neve Cuerriero Vincenzo, lopásért már büntetve volt. A közönség lelkes ovációkban részesítette a királyi párt.

Stadler mosakodik.

Zágráb, május 26. (Saját tudósítónktól.) Stadler érsek ma hosz-

szabb nyilatkozatot tesz közzé Zágrábban s kijelenti e nyilatkozatában, hogy visszavonja mindazt, amit a Girolamo-intézet ügyében a magyar kormány beavatkozásáról mondott. Föltétlen sajnálatát fejezi ki multkori kijelentése felett, miután meggyőződött arról, hogy a magyar kormánynak semmi része nem volt a pápa elhatározásában. Végül kijelenti, hogy sohasem lehetett szándéka sérteni azokat, akik iránt, hivatalos állásuknál fogva, tisztelettel és nagybecsüléssel tartozik viseltetni.

Szerencsétlenség a bányában.

Budapest, május 26. (Saját tudósítónktól.) Colle Lajos 25 éves gyári munkás az Ūrömi-uteza 22. szám alatti Mellocó-féle ezementgyár egyik bányájába belezuhan. Mintegy három méter mélyesté esett és nyomban meghalt. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték. A vizsgálat kiderítette, hogy saját vigyázatlanságának az áldozata, mert heveder nélkül dolgozott.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Három hónap — pofozkodásért.

A maga nemében páratlan ítéletet hozott tegnap a debreczeni kir. törvényszék. Félegyházi Gábor, egy jóvérű debreczeni legény amugy magyarosan mulatott Kőmives Sándorné korezmájában. A megürült borosüvegekkel egy arányban nőtt a duhajkodó atyafiak kedve is. Pecze Sándor rendőr beszólt Félegyházihoz, hogy talán adhatná alább is? De vesztére tért be a korezmába, mert a feldühödött legény nekiesett és alaposan felpofozta. A rendőr védekezett, de hasztalan.

Hullott, esett arczára a pofonok özöne, mint a mennykő a szuhai malomba. Félegyházinak jó erős tenyerei voltak s ezeknek tudható be, hogy a kötelességét teljesíteni akaró rendőr csak összeesett a pofozkodás végén. A kir. törvényszék Oláh Miklós elnöklete alatt tárgyalta a korezmai lovagias ügyet és mivel a bizonyító eljárással teljesen igazoltnak látta a fent leírt súlyos tényállást, három havi börtönre és negyven korona pénzbüntetésre ítélte Félegyházit. A pofonok kibocsátója megfelebbezte az ítéletet.

§ A Kabai kocsis. Eddig csak a kabai asszonyok voltak híresek, nem ugyan arról ami miatt tegnap Molnár Sándor állott a törvényszék előtt. Molnár kocsis volt Bogdán Sándor kabai tanyáján s gazdája jószágát azzal hálálta meg, hogy most esztendeje, egy szép májusi éjszakan elkezelte az összes lószerszámokat s egynehány drága csavarkulesot az istállóból. A törvényszék annyi súlyosító körülményt tapasztalt, hogy Molnárt lopás büntette miatt félévi börtönre ítélte. Az elítélt felebbezést jelentett be.

VEGYES HIREK.

○ A párisi százmillió család. A londoni rendőrség ugylátszik, megkeríti a kereket oldott Humbert családot. A párisi rendőrigazgató azt közölte ugyanis a francia sajtóval, hogy az angol főváros rendőrsége kiderítette, hogy a Humbert-család legalább két tagja Londonban tartózkodik. Párisból menten detektiveket küldtek utánuk. A Humbert-ügyben megindult vizsgálat újabb érdekes adatot hozott felszínre. A Rente Viagereinek tudniillik Gavreben is volt fióktelepe. Mikor itt házkutatást tartottak, okmányokat találtak, a melyek igazolják, hogy a szélhámos francia asszony élénk összeköttetésben állt Faure Félixel, a meghalt köztársasági elnökkel. Mindinkább bizonyul, hogy a százmillió család mesét Humbertné főként előkelő barátai segítségével tudta kihasználni s nélkülök semmire sem ment volna. Ezek az előkelő összeköttetések még most is segítik Humbertné. A vizsgálatot eddig Leydet bíró vezette ez ügyben. Tegnap az aktákat más bírónak osztották ki, mert Leydet bíró is gyakori vendége volt a Humbert háznak s a vizsgálatot lanyhán kezelte. Humbertné hitelezői május 29-ére gyűlést hívtak össze. Ugy hírlik, hogy a becsapott hitelezők jóval többen vannak, mint a mennyien eddig jelentkeztek. Egy részük restelli a nyilvánosság előtt megvallani, hogy pénzüket odaadták Humbertnének, de nem jelentéktelen azoknak a száma sem, akik azért hallgatják el vesztességüket, nehogy hitelük megrendüljön.

○ Mirko herceg házassága. A montenegrói hivatalos lap jelenti, hogy Mirko herceg esküvője Konstantinovic Natáliával július 12-én lesz Cetinjében. A menyasszonyt egy olasz hadjhad fogja Antivariba vinni. Az esketést megelőzőleg a menyasszony a hercegnői címet fogja kapni. Násznagyok lesznek a menyasszony részéről a szerb király és a czár, a kik képviselőket fognak küldeni, a vőlegény részéről pedig az olasz király, a kit az aostai herceg fog helyettesíteni.

○ A szórakozott miniszterelnök. Az angol miniszterelnöknek, Salisbury lordnak szórakozottsága több derült jelenetet okozott London politikai világában. Legutóbb hihallgatáson volt Edvard királynál s bemenet találkozott egy pappal, a ki köszöntötte őt. Salisbury utóbb álmatagon kérdi Edvard királytól, hogy ki volt az az ifju klerikus, a kit az imént fogadott.

— Az a fiatal klerikus London püspöke volt — felelte Edvard s néhány nappal utóbb a püspöknek is elmondta az esetet. A püspök csodálkozva említette meg Edvardnak, hogy alig egy hete, hogy Salisburynál járt.

Nevetve mondotta erre Edvard a püspöknek:

— Ne csodálkozzék Salisbury feledékenységén s ne sértődjék meg miatta. A napokban megmutattam neki legújabb fényképemet. Salisbury hosszasan nézi az arczképet, azután nyugodtan mondja: Szegény Baller! Látja, nem ismert föl engem sem.

Másszor meg a vasuton megszólított egy uncta képviselőt s hosszasan elbeszélgetett vele a bur háborúról. Sok diszkrét részletet említett meg a képviselő-

nek, a kiről azt hitte, hogy Brodrick államtitkár.

Megesett vele az is, hogy egy fiatalos uriemberre mutatva, azt kérdezte az egyetem rektorától, hogy ki az az üde képű fiatal ember.

— Sir, az a fiatal ember az ön kabinetjének egyik minisztere — volt a válasz, a mely mindenkit meglepett, csak Salisbury nem. Őt nem kozza ki sodrából semmi.

○ **Olcso munkaerő Romániában.** Száználomra méltó alakok érkeztek a múlt héten Romániából Orsovára. Százhusz kubikus munkásból állott a csapat, a kik gyalázatos becsapásnak lettek áldozatai. Ezek az emberek még márczius havában Dorozsma, Kistelek, Szőreg, Martonos községekből jöttek, hol akkoriban egy Jankuleszku Romulusz nevű román ember járt, a ki a szilvölgyi szabályozó társulat igazgatójának adván ki magát, közel 400 kubikos munkást szerződtetett és vitt le Butvesci (Románia) községbe. A munkások dolgoztak szorgalmasan, de pénzt nem kaptak, hanem csak Jancsi-bankót. Az igazgató, illetve vállalkozó azzal biztatta őket, hogy ha a munkát bevégezik, akkor az összes keresetüket kifizetik és más munkához mennek. A szerződött munkások egy része két hét alatt megszökött a munkából, elmentek beljebb Romániába: a többi azonban dolgozott s mikor e hó 17-én a munkát bevégezték, azt vették észre, hogy a vállalkozó megszökött és a teljesített keserves munkájukért egy krajczárt sem kapnak. A becsapott munkások hiába fordultak a hatóságokhoz, az eredmény az lett, hogy mindenhol elutasították őket s a mikor már az élelmük is elfogyott, eltoloncozták őket a határra. Szombaton érkezett a munkáscsapat Turnszeverin és Véreckiorván keresztül Orsovára. Amint a magyar határra értek, az volt az első kérésük, hogy emni adjanak nekik, mert a négy napig toloncozás alatt alig ettek valamit. A szerencsétleneket Orsován jól tartották, azután pedig valamennyit vonatra ültették és upy küldték őket haza.

○ **Rostand plagizált?** Amerika egyik bírója betiltotta Rostandnak „Cyrano de Bergerac” című nagyszerű színművét, mert rásütötte, hogy plágium. Az irodalmi pör károm esztendeje kezdődött. Gron S. chikagoi lakos, a panaszos, azt állította, hogy „Te Mezchant Pince of Corneville” ezimen régebben darabot irt és Sostand ebből az ő darabjából csinálta meg Dyranot. Mind a két darabban nagy orru ember a hős s a helyettes szerepe is teljesen egyforma bennük. A bíró, Hohlsaatnak hívják, a plágiumot bebizonyítottnak tekintette s azóta a Cyranot az Egyesült-Államokban nem szabad előadni.

REGÉNYCSARNOK.

A SZERELEM HATALMA.

Regény.

Irtá: Jablonczay Kálmán.

II.

A fekete barát.

Még néhány jó vontesövő Pipacs-féle fegyver sem hiányzott, teméntelen töltéssel, egy pár buldog revolver — azután több párbalypisztoly, melyekkel a boldogabb világban, galambokat lövöldözött Tardos Ferencz.

Miután minden be volt esomagolva, a titkos lakatok erősen bezárultak; hideg vízzel megmosta arcát Tardos Ferencz. Majd átöltözködött és egy bérkoestban a

belváros egyik pénzintézetéhez vitette magát.

Egy óra mulva lejött onnan és tárczájában néhány ezer forinttal, melyet kölcsön vett — olyanformán érezte magát, mint mikor az ember lelkét az ördögnek adja el. Soha sem látta az ördögöt, mégis minden perczen várja, mikor jön a post, az ő árva lelkéért!

Ki, a burok hazájába! Ott szívesen látják az olyan elszánt férfit, ki az életet annyira sem becsüli, hogy egy pillanatra is rimánkodni tudna érte.

Ki, a halál országába, hol a temetkezési szertartást a hiénák és kőszálsasok végzik és nem csinálnak belőle semmi zokogó komédiát.

Igy gondolkozott Tardos Ferencz, midőn Trieszti kikötő pilotái mellől kibámult, a végtelen zöldes tenger mérhetetlen rónájára.

Elfásult lelkének nyomása alatt nem gondolt a multnak egy parányijára sem, mintha mindenki meghalt volna, a kit ezelőtt szeretett, mintha ő is ebben a perczen született volna, agyában a halni vágyás gondolatával.

A mint egy vastag kötelekkel betekert kőoszlophoz támaszkodva, vajudott a bizonytalanság gondolataival, egy négyt látott meg kiszomoruan, fejét allásügetve, a közvetlen közelében bándokult. — első pillanatra azt lehetett gondolni felőle, hogy talán öngyilkos akar lenni, és csupán csak egy hajszálny gondolat választja el attól, hogy a dagajos tenger melyébe vesse magát.

A fekete arcából csak a szemek fehérei fénylettek, ezek is úgy megforogtak a saját tengelyük körül, mintha a belső rendszer csakugyan megbomlott volna.

A néger közeledett Tardoshoz, ki folyvást kísérte szemével.

Mikor egészen közelébe kilépett a kőoszlop árnyékából, mely félig-moddig eltakarta magas alakját.

A néger fel sem tekintett és elmerülésében egyenesen nekiütődött a Ferencz vállainak.

— Bocsánat!! jó uram!! mormogta a néger német nyelven!

— Nem baj! — felelte Tardos ugyanezen a nyelven. Hova tartasz fekete barátom ilyen gyilkos szomorúsággal?

— Meghalni! jó uram — felelte bus hangon a legszomorubb néger.

Ez is meg akar halni! — gondola Tardos. — Milyen hamar szüli a mostoha föld a halni vágyókat.

(Folyt. köv.)

Dr. Szöllősi Béla

b ő r g y ó g y á s z,

kerületi betegsegélyző pénztári orvos lakását

Piacz-utczá, 38. sz., 1-ső emelet helyezte át.

Bendel: d. e. 8—9, d. u. 2—4 óráig.

Alkalmi ajánlat.

A nyári idény beálltával — miután a szőnyeg és virágágyak

kiültetése elérkezett, bátor vagyok a mélyen tisztelt közönségnek tudomására hozni, hogy nálam a **legszebb és legerősebb növényeket a legolcsóbban** beszerezhetők.

Bármely időben szolgálatára állok a t. közönségnek

Kiváló tisztelettel:

Paczelt János.

Olcsóbb, mint bárhol!

PÁSZTOR GYULA ÉS TÁRSA

vas-, szerszám- és rézárú-kereskedése.

Debreczen, Csapó-utczá,

Bank-ház.

A nagyközönség szíves figyelmér van szerencsénk felhívni **vas-, acél- és rézárú-kereskedésünkre Debreczen, Csapó-utczá elején.**

Gazdasági eszközök: Lánccsok, mindenféle ekerérek és kézi szerszámok. Vasboronák, láncok. Angol gépszij és gépfelszerelések.

Háztartási cikkek: Takarékos tűzhátak, konyhadégyek, solingeni evő szerrek, ollók és zsebkések. Épület és butor vasalások. Műszerek minden kézműves számára mérsékelt árak mellett.

Épület vasgerendák és falkötő vasak külön ajánlat szeriut.

Vadászati kellékek: Vadászfegyverek, revolverek és töltények, ugy szinte mindenféle hozzávaló felszerelések igen jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöztetnek.

Óh jaj!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásnak

Éljen

Egger mellpasztillái

az étvágyat nem rontják és kitünő ízűek.

Doboz 1 korona és 2 korona.

Próbadoboz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR” GYÓGYSZERTÁR

Budapest. VI., Váci-körút 17.

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított

Kapható Debreczenben: Balázs Ödön, Füleky Pál, L. Kovács Nándor, Mihalovits Jenő, Muraközy László, Dr. Rothschnek V. E., Szilcz Ferencz, Tóth Béla gyógyszerházában; Josa és Jona drogériájában.

Griczmann Gyula orthopéd cipész.

Piacz-utca 11. szám (Bika-szálloda mellett.)

Ajánlja magát mindenféle orthopéd munkáknak és cipő különlegeségeknél elkészítésére. Felhívja a merev és hajlékony luddalpuaknak, különösen a pinczerek és kereskedőknek, valamint egyéb lábbetegségbenszenvedőknek figyelmét, helybeli jeles orvosok által is elismert és kitűnőnek talált

orthopéd cipő készítményeire, melyek a beteg lábra feltétlen gyógyhatásúak és felette kényelmesek és könnyűek.

Mérték utáni megrendelések a legdivatosabb és legpontosabb kivitelben!

Hölgyek részére nélkülözhetlen

A NŐI SZÉPSÉG

A legjobb szépség-szer

előadására, tökéletesítésére és fenntartására legkitűnőbb és legbiztosabb a FÖLDES-féle

Margit-Crém,

mely vegytiszta, sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz, teljesen ártalmatlan és zsírintes. Ezen világhírű arczkenőcs pár nap alatt eltávolít szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtakát (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ránczokat, redőket, himlőhelyeket és az arczot fehérre, simává és üdévé varázsolja.

Legkitűnőbb óvszer a nap és szél befolyása ellen.

Árak: kis tégely egy korona nagy 2 k. Margit-hőgyör (3 színben) 1,20 k. Margit-szappan 70 fil Margit-fogpep (Zahn-pasta) 1 k. Margit-arcvíz 1 k. — Számtalan előismerő és köszönő levél.

Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küld a készítő.

FÖLDES KELEMEN

gyógyszerész ARAD. Kaphatók minden gyógyszer-tárban, drogériában és illatszerek-kereskedésben.

Főraktárak Debreczenben Balázs Ö., Füleki L., Kovács N., Mihalo-vits L., Muraközy L., Rotsehnek

V. Emil, Szilcz Ferencz, Tóth Béla gyógy-szertárakban, Jóna és Jóna drogériájában.

Hamisítók bíróság ülészetnek.

Csodás gyors hatása.

ILLATSZEREK, mosdó, szappanok, szájvizek, fogporok, haj-, ruha-, fog- és köröm kefék, pénz és szivartárczák.

uti bőröndök

legjutányosabb árban kaphatók

Szen - Kirlyi Tivadar műipar áru üzletében.

Egy hat-hét szobás lakást

keresek

agusztus 1-jére a központon, lehetőleg két külön bejárattal.

Czímem a kiadó hivatalban.

„DURABEL“

zöld fedéllemez, tartósságra és célszerűsége nézve felülmulthatatlan.

Carbolineum, Kátrány, Kocsikenőcs, elszigetelő lemez, aszfalt és kőfedéllemez:

John-féle szab.

Kéménytoldok, Kémény-ajtócskák, légmentes zárral, padlás-ablakok kovácsolt vasból kapható

LUKÁCS VILMOS-nál DEBRECZEN, Hatvan-utca 5. Melocó Péter beton és cement-áru gyárának képviselője.

Vászon, kész fehérnemű,

Menyasszonyi kelengye, Szönyeg, függöny, Butorszövetek

nagy raktára

Donogán és Somossy

Kunz József és Tarsa utódai czégnél — Kis-templom-bazár.

Megérkeztek!

A legszebb tavaszi ujdonságok

női divatszövetekben

Bluz selymekben,

Tennis, chiné és

De laine szövetekben,

napernyőkben.

Szabó Lajos fiai

czégnél,

Debreczen — Rózsater.

A magyar kir. államvasutak gépgyárának lokomobil cseplőgép és „MILLENNIUM“ aratógép gyártmányai a párisi nemzetközi kiállításán a legnagyobb kitüntetést, a GRAND PRIX-t, nyerték.

A magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

BUDAPEST, Váci-körút 32. szám.

Ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült

4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű GÖZCSEPLŐ-KÉSZLETEIT,

14, 16 és 20 lóerejű COMPOUND-LOCOMOBILJAIT, és végre

„**Millennium**“ legújabb szerkezetű fűkaszaló-, marokrakó- és kéveköto aratógépeit,

továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasutársaság resiczai mezőgazdasági gépgyárában készült SACK-rendszerű aczczelöntésűkefével ellátott EKÉIT és egyéb mezőgazdasági eszközeit. Kizárólagos képviselő: Márkus I. Debreczen.

Debreczen, nyomtatott László és Popovits könyvnyomdájában.